

Formatie & vertrouwen

Ipsos I&O 20 januari 2026

Rapport Ipsos I&O, politieke peiling 16-19 januari 2026

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen

Rapportnummer

2026/10

Datum

Januari 2026

Auteurs

Peter Kanne
Asher van der Schelde
Maartje van de Koppel

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Zetelpeiling	7
1.1 Licht verlies voor PVV	7
1.2 Waarom verliest de PVV steun?	8
1.3 Zes op tien weten dat gemeenteraadsverkiezingen er aan komen	9
2 Formatie & vertrouwen	10
2.1 Vertrouwen in minderheidskabinet D66, VVD en CDA	10
Waarom weinig of geen vertrouwen?	11
Waarom wel vertrouwen?	13
2.2 Goed dat er een minderheidsregering komt?	15
2.3 Minderheidskabinet stabiel?	16
2.4 Minderheidskabinet democratisch?	17
Onderzoeksverantwoording	18

Samenvatting

Zetelpeiling: licht verlies voor PVV

Als er nu verkiezingen zouden zijn, maakt D66 wederom kans om als winnaar uit de bus te komen. De partij van Rob Jetten zou nu kunnen rekenen op virtueel 28 zetels. Het gat met naaste achtervolger PVV is vergroot tot vijf zetels. De PVV levert drie zetels in (nipt significante daling) en komt daarmee uit op 23 virtuele zetels. Het verlies van de PVV komt terecht bij JA21 (11 zetels) en FvD (8 zetels), al beleven deze partijen geen significante stijging.

De dataverzameling voor dit onderzoek vond plaats vóórdat zeven PVV-Kamerleden bekend maakten zich af te scheiden van de PVV-fractie.

Twee op drie kiezers: weinig tot geen vertrouwen in minderheidskabinet D66, VVD en CDA

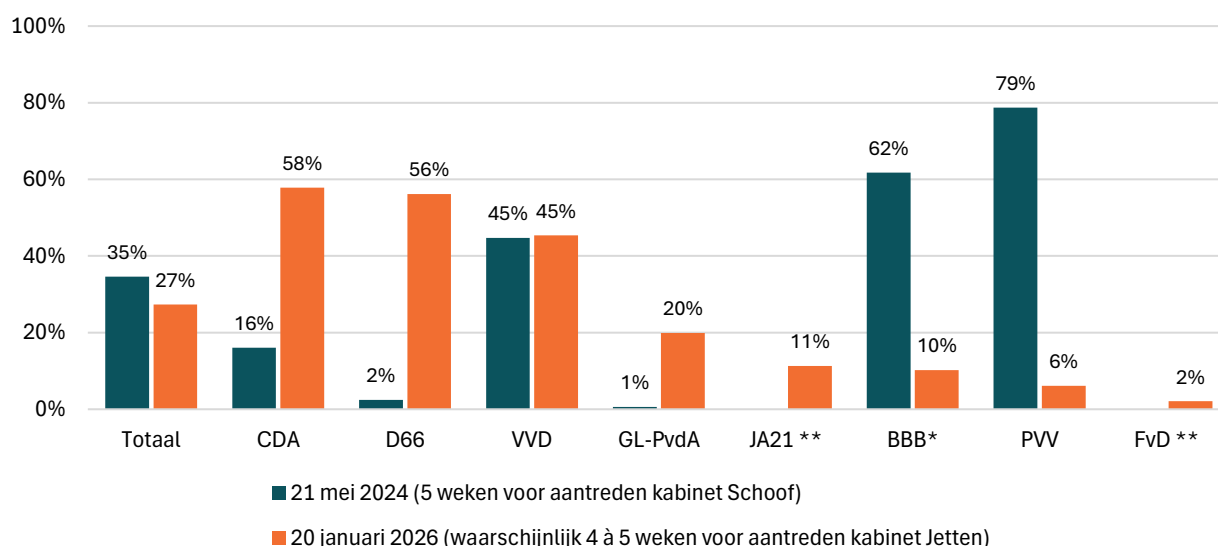
D66, CDA en VVD hopen op maandag 23 februari met hun (minderheids)kabinet op het bordes te staan. Slechts 27 procent heeft veel of enig vertrouwen in het aanstaande kabinet, twee op drie kiezers (67%) hebben dat niet. Dat is minder dan in mei 2024, eveneens ongeveer een maand voor het aantreden van het kabinet (Schoof), toen 35 procent vertrouwen had in dat kabinet.

Het verschil is enerzijds te verklaren door die minderheid: er zijn nu meer kiezers dan in 2024 wier partij *niet* vertegenwoordigd is in dit kabinet. Kiezers van aanstaande oppositiepartijen (PVV, JA21, GL-PvdA, BBB, FvD) hebben er erg weinig vertrouwen in. Tegelijkertijd hebben kiezers van de drie toekomstige coalitiepartijen gemiddeld minder vertrouwen dan de coalitie-kiezers uit 2024. Van de PVV-kiezers had in 2024 79 procent in het nieuwe kabinet, onder BBB-kiezers was dat 62 procent en NSC-kiezers 58 procent. Onder CDA- en D66-kiezers zien we nu minder enthousiasme dan onder de kabinet-Schoof-kiezers. VVD-kiezers hebben nu evenveel vertrouwen als in mei 2024 (beide keren 45 procent).

Figuur 1: Vertrouwen in aanstaand minderheidskabinet van D66, VVD en CDA

Hoe veel of hoe weinig vertrouwen heeft u in een nieuw kabinet van D66, VVD en CDA?

Basis: allen (n=2.260)

* BBB = indicatief voor 2026 (n=36) ** JA21 en FvD = te weinig waarnemingen in 2024

Scepsis alom

Waarom hebben twee op de drie kiezers weinig tot geen vertrouwen in het aanstaande kabinet? We zien de volgende redenen:

- **Inhoudelijk:** er komen partijen aan de macht waar men het (zeer) mee oneens is. Dit betreft logischerwijs vooral kiezers van oppositiepartijen.
Maar ook onder coalitiekiezers is er veel wantrouwen. VVD-kiezers zijn bang dat GL-PvdA in deze constructie alsnog veel macht gaat krijgen en het beleid naar links gaat trekken. Bovendien wordt D66 door hen niet vertrouwd. D66-kiezers vrezen juist dat de VVD dwars zal gaan liggen en de zaak zoveel mogelijk naar rechts probeert te trekken (een D66-er: 'Ik denk dat VVD te rechts is voor D66')
- **Procedureel & tempo:** veel kiezers vrezen dat het vinden van meerderheden in Tweede en Eerste Kamer veel tijd gaat kosten, waardoor noodzakelijke besluitvorming lang gaat duren. Dat is ook de reden dat veel kiezers denken dat het al snel zal klappen.
- **Principieel:** een minderheidsregering zien sommige kiezers als ondemocratisch. Het feit dat de PVV buitenspel is gezet betekent, volgens veel rechtse kiezers, eveneens dat het niet democratisch is gegaan.
- **Algehele scepsis.** Veel kiezers – vooral ter rechterzijde – lijken het vertrouwen in de politiek geheel te hebben verloren. Ze zien drie partijen die het vóór het kabinet-Schoof al hebben laten vastlopen en geloven niet dat het beter zal worden. Een FvD-kiezer: 'Het bestaat uit dezelfde partijen die alle structurele problemen in Nederland hebben veroorzaakt en niet hebben kunnen/willen oplossen'.

Waarom wel vertrouwen? Kabinet kan slagen omdat het moet

De redenen waarom ruim een kwart er wel (enig) vertrouwen in heeft zijn minder divers. Voor de meesten van deze kiezers geldt dat ze geloven dat het kabinet kan slagen omdat het moet en de partijen eerder bewezen hebben dat ze iets voor elkaar kunnen krijgen. Zoals een SGP-kiezer zegt: *'Het zijn stabiele partijen. Er is respect voor elkaar. Ik denk dat ze andere partijen wel meekrijgen als het nodig is.'* Ook is er vertrouwen omdat het gaat om partijen die inhoudelijk niet mijlenver uit elkaar liggen. Bovendien speelt mee, zoals een Volt-kiezer het uitdrukt: *'Ze willen het alle drie beter doen dan het vorige kabinet (die blamage tenietdoen)'*

Weerstand tegen fenomeen minderheidsregering gestegen

Het enthousiasme voor een minderheidskabinet is nog steeds niet groot: slechts 12 procent van de kiezers vindt het goed dat er een minderheidsregering komt, een maand geleden was dat 11 procent. Het aandeel dat er echt tegen is groeide van 19 naar 45 procent. Deze toename heeft duidelijk te maken met de samenstelling van de coalitie: kiezers van D66, VVD en CDA zijn nu positiever, kiezers van PVV, JA21 en FvD – voor wie het steeds duidelijker wordt wat de samenstelling van het kabinet, wat in grote lijnen zal zijn en dat er geen radicaal-rechtse partij mee gaat doen – zijn juist negatiever geworden.

Ruime helft kiezers verwacht dat minderheidskabinet niet stabiel zal zijn

Het vertrouwen dat dit minderheidskabinet de volle vier jaar uitzit is niet groot. Ruim de helft van de kiezers (56%) is het eens met de stelling 'Een minderheidsregering van D66, VVD en CDA zal instabiel zijn en waarschijnlijk niet de volle vier jaar uitzitten', een maand geleden was dat nog 49 procent.

Ook hier zien we weer dat kiezers CDA en D66 minder pessimistisch zijn geworden en kiezers van oppositiepartijen PVV, JA21 en FvD vaker denken dat het kabinet instabiel zal zijn. Opvallend: VVD-kiezers gaan mee in dit pessimisme: 52 procent is het nu eens met de stelling, waar dit een maand geleden nog 31 procent was.

Eén op vijf: minderheidskabinet minder democratisch

We vroegen kiezers of ze een minderheidsregering als democratischer of juist minder democratisch inschatten. Geen van beide opvattingen krijgt veel steun. Het grootste deel zegt 'even democratisch' (41%),

een op vijf denkt dat het minder democratisch zal zijn terwijl een op zes juist denkt dat het democratischer zal zijn. Een kwart (23%) weet het niet.

Kiezers op rechts (PVV, JA21, FvD) vinden een minderheidsregering beduidend vaker minder democratisch (ruim 40% vindt dat), terwijl kiezers van de coalitiepartijen het iets vaker dan gemiddeld democratischer vinden, al zitten VVD-kiezers dichterbij het gemiddelde.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 16 januari tot en met maandag 19 januari. Er was geen opdrachtgever, Ipsos I&O voerde dit onderzoek op eigen initiatief uit.

In totaal werkten 2.260 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 231) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

1 Zetelpeiling

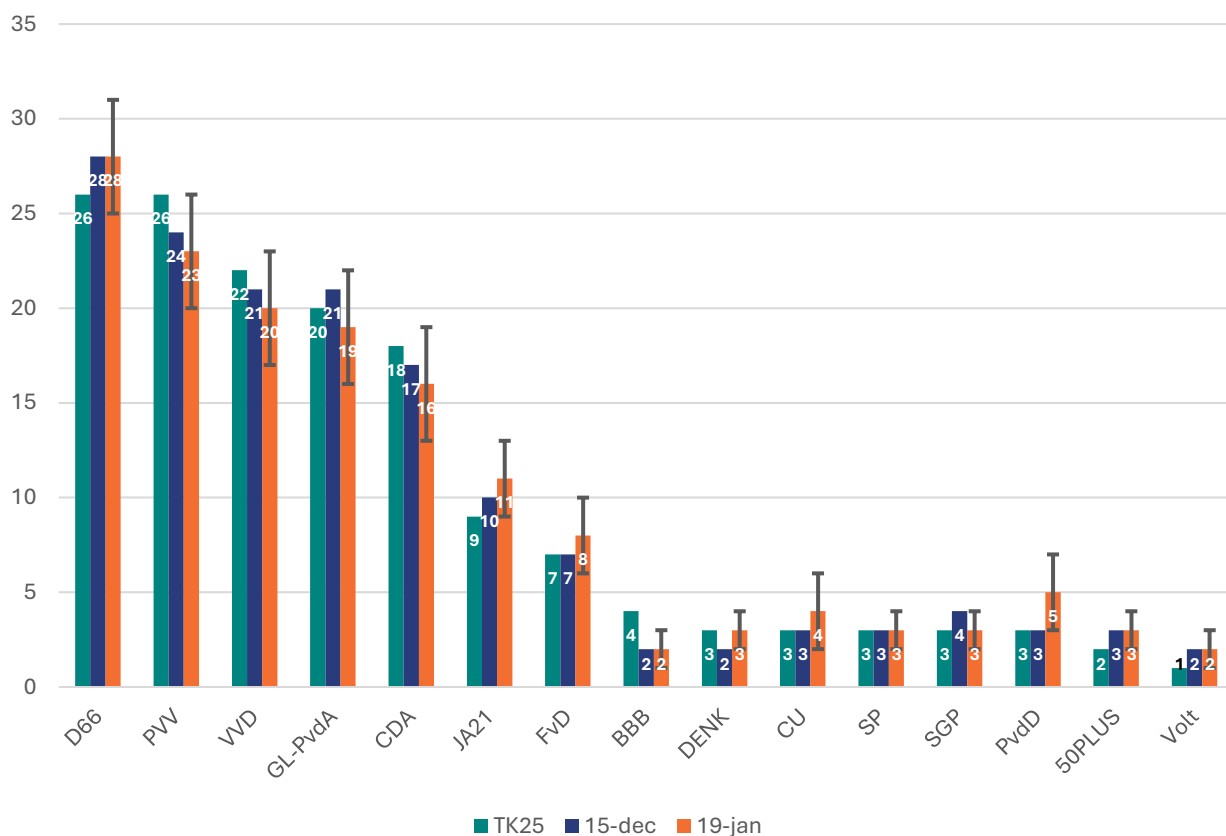
1.1 Licht verlies voor PVV

Als er nu verkiezingen zouden worden gehouden maakt D66 wederom kans om als winnaar uit de bus te komen. De partij van Rob Jetten zou nu kunnen rekenen op virtueel 28 zetels. Het gat met naaste achtervolger PVV is vergroot tot vijf zetels. De PVV levert drie zetels in (nipt significante daling) en komt daarmee uit op 23 virtuele zetels. Het verlies van de PVV komt terecht bij JA21 (11 zetels) en FvD (8 zetels), al beleven deze partijen geen significante stijging. De PvdD gaat van 3 naar 5 zetels.

De dataverzameling voor dit onderzoek vond plaats vóórdát zeven PVV-Kamerleden bekend maakten zich af te scheiden van de PVV-fractie.

Figuur 1.1: Zetelpeiling Ipsos I&O 19 januari 2025

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n=1.917)

1.2 Waarom verliest de PVV steun?

Kiezers die bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen PVV stemden maar nu een andere voorkeurspartij hebben vroegen we hun reden te motiveren. Deze kiezers, die hoofdzakelijk zijn uitgeweken naar FvD en JA21, zijn het beu om op een partij te stemmen die wordt uitgesloten door andere partijen. Een deel geeft hiervan de PVV zelf de schuld, en in het bijzonder PVV-leider Geert Wilders.

Overstappers naar FvD noemen bovendien relatief vaak fractievoorzitter Lidewij de Vos als reden om richting FvD te trekken.

“PVV komt niet aan regeren toe.”

- Zou nu FvD stemmen

“FVD heeft Lidewij de Vos naar voren geschoven. Als jonge, ambitieuze vrouw verdient zij een kans. Zij brengt de partijstandpunten op heldere en aansprekende wijze, onder de aandacht van mijn persoon.”

- Zou nu FvD stemmen

“Ik vind de huidige lijsttrekker heel duidelijk en niet zo impulsief als de heer Wilders.”

- Zou nu FvD stemmen

“PVV wordt door iedereen uitgesloten dus stemmen daar op heeft geen zin meer.”

- Zou nu JA21 stemmen

“De PVV is vrij onzichtbaar geweest bij de laatste verkiezingen, ook de 1 heerser partijstructuur staat me niet aan.”

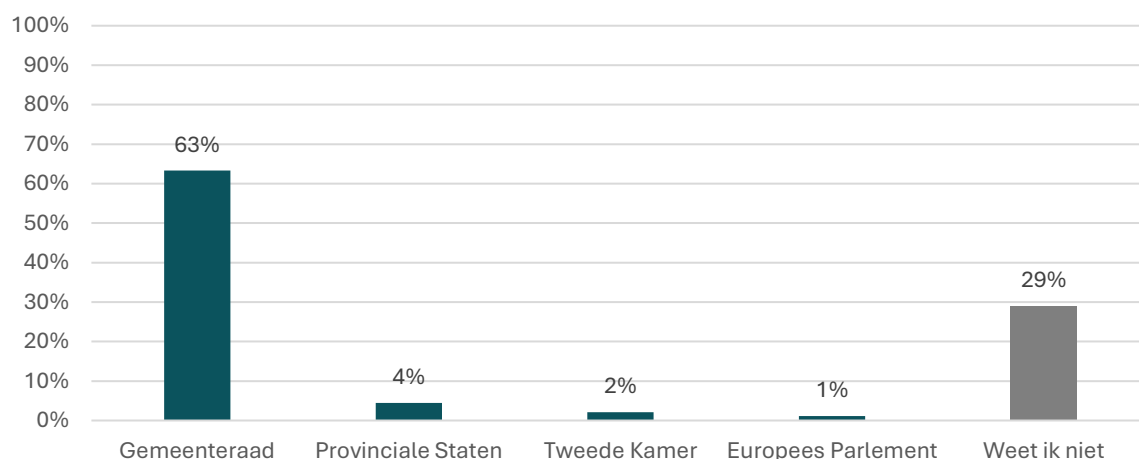
- Zou nu JA21 stemmen

1.3 Zes op tien weten dat gemeenteraadsverkiezingen er aan komen

Op 18 maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats in Nederland. De meeste Nederlanders (63%) zijn er van op de hoogte dat de eerstvolgende verkiezingen voor de gemeenteraad zijn. Drie op tien (29%) weet het niet. Kleine groepjes vergissen zich en menen dat er eerst andere verkiezingen gepland zijn.

Figuur 1.2: Weet u wat de eerstvolgende verkiezingen zijn die in Nederland worden georganiseerd?

Basis: allen (n=2.260)

Men is bovendien redelijk goed op de hoogte van wanneer de verkiezingen plaatsvinden. De helft (52%) geeft desgevraagd aan dat de verkiezingen in maart 2026 plaatsvinden. Een procent kiest een eerder tijdstip (januari of februari 2006) en vier procent een later tijdstip. Vier op tien (43%) geven aan geen idee te hebben.

Kortom, een fors deel van de Nederlandse bevolking is op de hoogte van het feit dat we binnenkort weer naar de stembus mogen. In de zetelpeiling van februari zullen we ook aandacht besteden aan stemintenties bij deze verkiezingen.

2 Formatie & vertrouwen

2.1 Vertrouwen in minderheidskabinet D66, VVD en CDA

D66, CDA en VVD hopen op maandag 23 februari hun minderheids(kabinet) op het bordes met koning Willem-Alexander te kunnen presenteren.

We legden kiezers dit voor, ook dat het gaat om een minderheidskabinet, en vroegen hoeveel vertrouwen ze in dit het aanstaande kabinet hebben. Dat houdt niet over: slechts 27 procent heeft hier veel of enig vertrouwen in (3% veel vertrouwen, 24% heeft tamelijk veel vertrouwen). Twee op drie kiezers (67%) hebben niet zoveel (42%) of geen vertrouwen (24%). Zes procent weet het niet.

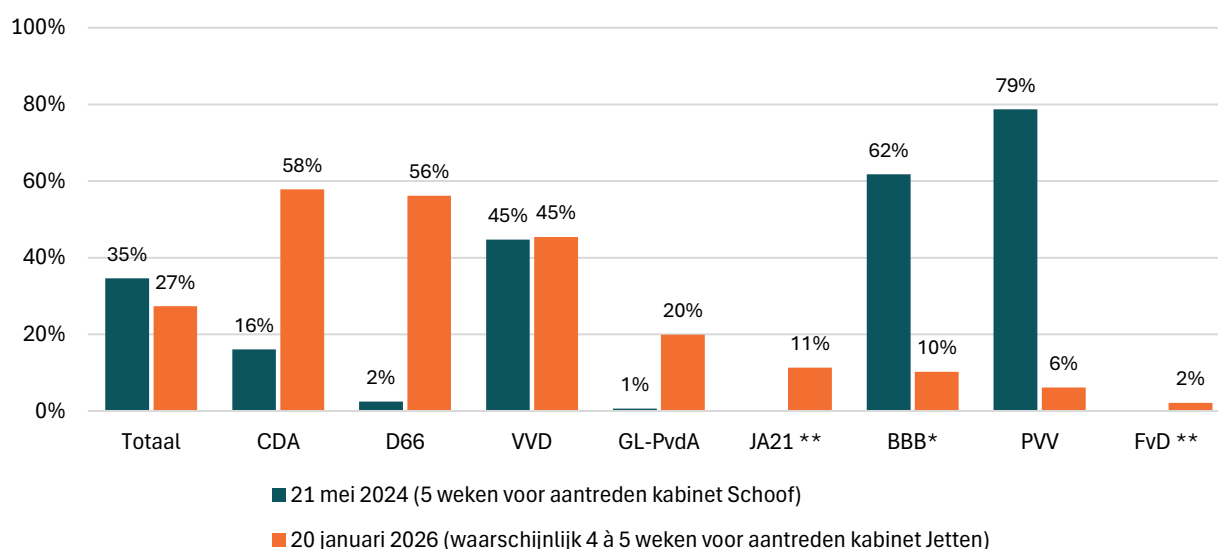
Ervan uitgaande dat het kabinet daadwerkelijk op 23 februari gepresenteerd wordt, is er nog 4,5 week te gaan. In mei 2024, vijf weken voor het aantreden van het kabinet Schoof, had 35 procent vertrouwen in dat kabinet. Het verschil is enerzijds te verklaren door die minderheid: er zijn nu meer kiezers dan in 2024 wier partij *niet* vertegenwoordigd is in dit kabinet. Kiezers van aanstaande oppositiepartijen (PVV, JA21, GL-PvdA, BBB, FvD) hebben er erg weinig vertrouwen in. Tegelijkertijd hebben kiezers van de drie toekomstige coalitiepartijen gemiddeld minder vertrouwen dan de coalitie-kiezers uit 2024. Van de PVV-kiezers had in 2024 79 procent in het nieuwe kabinet, onder BBB-kiezers was dat 62 procent en NSC-kiezers 58 procent. Onder CDA- en D66-kiezers zien we nu minder enthousiasme dan onder de kabinet-Schoof-kiezers. VVD-kiezers hebben nu evenveel vertrouwen als in mei 2024 (beide keren 45 procent).

Figuur 2.1: Vertrouwen in aanstaand minderheidskabinet van D66, VVD en CDA

‘D66, VVD en CDA kondigden vorige week aan samen een minderheidskabinet te willen vormen. Dit betekent dat deze partijen willen regeren zonder dat ze een meerderheid in de Tweede Kamer hebben. Voor wetsvoorstellen moet daarom steun worden gezocht bij andere partijen.

Stel het lukt deze partijen om een minderheidskabinet te vormen. Hoe veel of hoe weinig vertrouwen heeft u dan in een nieuw kabinet van D66, VVD en CDA?’

Basis: allen (n=2.260)

* BBB = indicatief voor 2026 (n=36)

** JA21 en FvD = te weinig waarnemingen in 2024

Waarom weinig of geen vertrouwen?

Zoals gezegd: twee op drie kiezers hebben weinig tot geen vertrouwen in het aanstaande kabinet. Waarom niet?

We zien de volgende redenen:

- **Inhoudelijk:** er komen partijen aan de macht waar men het (zeer) mee oneens is. Dit betreft logischerwijs vooral kiezers van oppositiepartijen.
Maar ook onder coalitiekiezers is er veel wantrouwen. VVD-kiezers zijn bang dat GL-PvdA in deze constructie alsnog veel macht gaat krijgen en het beleid naar links gaat trekken. Bovendien wordt D66 door hen niet vertrouwd. D66-kiezers vrezen juist dat de VVD dwars zal gaan liggen en de zaak zoveel mogelijk naar rechts probeert te trekken (een D66-er: 'Ik denk dat VVD te rechts is voor D66')
- **Procedureel & tempo:** veel kiezers vrezen dat het vinden van meerderheden in Tweede en Eerste Kamer veel tijd gaat kosten, waardoor noodzakelijke besluitvorming lang gaat duren. Dat is ook de reden dat veel kiezers denken dat het al snel zal klappen.
- **Principieel:** een minderheidsregering is niet democratisch, het feit dat de PVV buitenspel is gezet betekent, volgens veel rechtse kiezers, eveneens dat het niet democratisch is gegaan.
- **Algehele scepsis.** Veel kiezers – vooral ter rechterzijde – lijken het vertrouwen in de politiek geheel te hebben verloren. Ze zien drie partijen die het vóór het kabinet Schoof al hebben laten vastlopen en geloven niet dat het beter zal worden. Een FvD-kiezer: 'Het bestaat uit dezelfde partijen die alle structurele problemen in Nederland hebben veroorzaakt en niet hebben kunnen/willen oplossen'.

Citaten van kiezers die weinig of geen vertrouwen hebben in een kabinet van D66, VVD en CDA:

PVV-kiezers:

Allereerst omdat de partij met de meerderheid van de stemmen buitenspel is gezet, dit is dus geen democratische beslissing. Sowieso heeft Nederland voor rechts gekozen en we komen nu niet perse op een rechts kabinet uit.

Als een partij op voorhand tegen samenwerking met andere is en niet de juiste compromissen kan sluiten, gaat het natuurlijk niet lukken. Allemaal ego's die het woord IK voor in de mond hebben D66 is een boeven partij. Geloof ook niet dat ze de meeste stemmen hebben gehad. Wie stemt daar nu op? (ken helemaal niemand)

D66 is een linkse partij, terwijl een heel groot deel van de kiezers rechts heeft gesteld.

D66 met Jetten. Jetten was ook de minister van de energietransitie. kijk waar we staan met onze zonnepanelen en infrastructuur!

Die linkse figuren willen nog meer van dat buitenlandse gespuis het land in laten komen, dus nog meer criminaliteit. Ze willen zich overal weer mee bemoeien in het buitenland, ze slaan helemaal door in hun klimaat en stikstof-onzin. Ze willen de boeren eruit schoppen, dit zijn gewoon boeven die nog betaald krijgen van ONZE centen.

Er moet voor ieder wetsvoorstel mensen bij gezocht worden van verschillende partijen. En de partijen die uitgesloten zijn mogen nu opeens wel hun mening geven. Dat is raar, plus dat er altijd mensen zijn denken: als er geen meerderheid komt, komen er nieuwe verkiezingen en misschien kom ik dan wel in de regering Ze gaan door met hetzelfde beleid dat Nederland kapot maakt. Grenzen open en miljarden uitgeven aan onzin.

JA21-kiezers:

Armoë om langs te gaan bij andere partijen. Lekker met zo'n Jesse Klaver partij GrL/PVDA die bepaalde dingen kan uitsluiten. Laten we de verkiezingen maar opstarten.

D66 is absoluut onbetrouwbaar en bereid alles op te offeren voor hun ideologische standpunten (zie de volledig geflopte energietransitie waarvoor géén rekenschap wordt genomen). De VVD vindt alles goed zolang zij financiën maar krijgen en een aantal prominenten een ministerschap. Het CDA is blij dat het mee mag doen en landbouw krijgt.

Het doordrammen van Jetten om JA21 uit te sluiten en achteraf toch met hun willen praten plus het feit dat er geen meerderheid is vind ik kansloos.

JA21 had mee moeten regeren!! Jetten denkt dat hij zijn plannetjes erdoorheen kan loodsen op zijn charmes maar hij is een politiek lichtgewicht zonder leiderschapskwaliteiten en dit gekunsteld kabinet gaat het dus niet redden, en terecht!

Je weet nu al dat het verschil tussen de VVD aan de ene kant en CDA/D66 aan de andere kant problemen op gaat leveren. Je krijgt straks compromissen waar niemand blij van wordt.

FvD-kiezers:

Geen vertrouwen in de partijen individueel en al helemaal niet samen, de keuze van het volk wordt aan de kant geschoven.

Het bestaat uit dezelfde partijen die alle structurele problemen in Nederland hebben veroorzaakt en niet hebben kunnen/willen oplossen. Ze willen €35 miljard extra aan 'defensie' spenderen, wat ten koste zal gaan van onderwijs, zorg, sociale voorzieningen etc. Ze zijn oorlogszuchtig t.o.v. Rusland en onderdanig aan de VS, wat kans op (nucleaire) oorlog vergroot.

We krijgen meer van hetzelfde. Meer instroom, meer geld naar het buitenland. Boeren worden weg getreiterd. Geen woningen voor de oorspronkelijke Nederlanders. Kortom, we gaan door het putje.

BBB-kiezer:

Geen oplossingsvermogen met name op vlak van sterk terugdringen van immigratie, criminaliteit, georganiseerde misdaad. Deze partijen zaten al die jaren in de kabinetten Rutte en hebben al die jaren de poorten van het land wagenwijd losgezet voor allerlei gespuis. In het kort hebben ze het beleid gevoerd waar véél Nederlanders juist vanaf willen, en nu zitten ze weer in het kabinet.

VVD-kiezers:

2 linkse partijen en 1 rechtse partij die afhankelijk van steun zijn. De partijen zijn alleen met zichzelf bezig en kiezen niet voor de beste oplossing voor het land. Dat betekent dat er toch PVDA/GL doorgedrukt wordt. En daar heeft Nederland niet voor gekozen.

D66 en CDA hebben standpunten waar ik het niet mee eens ben. Hypotheekrente aftrek, rekening rijden etc D66 en CDA vertrouw ik niet als men het maar voor elkaar krijgt en als dat binnen is draaien zij als een blad om de boom om

D66 is een onbetrouwbare partij in deze coalitie. Hebben we ook gezien in het laatste kabinet van Rutte. Zie ook wat de heer Jetten allemaal heeft verkondigd op TV voor de verkiezingen. Ze hebben hun eigen verborgen agenda

Het vertrouwen valt of staat of beloftes die gemaakt worden ook waar gemaakt worden. Daarnaast verwacht ik tegenwerking van partijen, GL/PvdA en JA21, die teleurgesteld zijn omdat ze niet mee mogen mee praten en dat geeft geen vertrouwen.

CDA-kiezers:

Bedelen om stemmen. Daarna nog de 1e kamer. Gaat allemaal heel lang duren voordat er oplossingen gevonden worden

Complexe besluitvoering omdat er dan steeds een meerderheid per voorstel gevonden moet worden. Dat nodigt uit tot een bepaalde vorm van onderhandeling die niet wenselijk is.

De 3 willen nu met niet zoveel partijen praten terwijl ze die straks wel nodig hebben voor besluitvorming. Daar wordt denk ik niet best op gereageerd

GL-PvdA-kiezers

Alles gaat heel lang duren. Waarschijnlijk blijven ze continu bekvechten ipv daadwerkelijk actie uitvoeren. Belangrijke doorbraken zullen moeilijk te realiseren zijn. En dat leidt tot uitstel of onduidelijke maatregelen. Terwijl een aantal van die problemen juist veroorzaakt worden door dat uitstelgedrag.

De huidige leiding van de VVD blijft een onbetrouwbare, opportunistische groep mensen.

De VVD heeft jarenlang de scepter gezwaaid. Zie hoeveel problemen zij veroorzaakt hebben met allerlei bezuinigingen etc. Ze zorgen alleen voor hun eigen kiezers, het grote geld en niet voor heel Nederland

Ik denk dat Rob Jetten een uitstekende minister president zou zijn. De VVD heeft echter in het vorige kabinet laten zien dat ze niet goed samenwerken, laag spelen en niet opkomen voor de gemiddelde burger maar vooral voor grote bedrijven en de allerrijksten. Ik denk dat dat niet constructief is. Zal zeker niet stabiel zijn. afhankelijk van andere partijen. Zeker van Groen Links/PvdA. Die toch mooi aan de kant is gezet en nu moet steunen ??????????????????

VVD zit er alleen in voor partijbelang, niet om het land goed te regeren. Ik vertrouw ze totaal niet. VVD maakt het zo snel mogelijk weer stuk.

VVD is een listige partij die waarschijnlijk alles weer weet te laten vernielen. De liberale kant van de D66 komt nu verder naar voren terwijl we juist dat denk ik niet nodig hebben

D66-kiezers:

Allemaal partijen ter rechterzijde, geen afspiegeling van NL

Ik denk dat VVD te rechts is voor D66

CU-kiezer:

De plannen van de VVD om de uitbreiding van Defensie te betalen zullen weer betaald moeten worden door de zwaksten in de samenleving.

PvdD-kiezer:

Alleen over rechts gaan ze meerderheden krijgen, ik ben voor rechtvaardiger beleid en dat is over het algemeen niet rechts

Volt-kiezer:

De VVD toont zich een weinig constructieve partij met steeds radicalere uitingen. Lijkt wel of het nog in campagnestand staat. Daarnaast hebben alle drie partijen de afgelopen jaren onderdeel uitgemaakt van de voorgaande regeringen. En daar bewezen geen oplossingen te hebben voor de grote problemen. Waarom zouden ze dat nu wel opeens kunnen. Doorgaans is de veroorzaker van de grote problemen niet de partij die dezelfde problemen kan oplossen.

Niet-stemmers:

Ander partijen zullen niet impopulaire maatregelen willen nemen. Onderlingen verhoudingen zijn slecht. Ze hebben zowel in eerste als tweede kamer steun nodig van partijen met soms tegenstrijdige belangen. Ik ben bang dat een minderheidskabinet teveel moet gaan opofferen om steun van andere partijen te krijgen, waardoor die vroegtijdig ten val komt. Of dat de partijen te vaak moeten discussieren over hoe ze steun gaan vergaren waardoor de onderlinge verhouding verstoord wordt. Er is geen regeerakkoord om op terug te vallen, want hun onderlinge akkoord kan niet op een meerderheid rusten. Op zich ben ik wel positief over Jetten.

Waarom wel vertrouwen?

Ruim een kwart (27 procent) heeft er dus wel (enig) vertrouwen in. De redenen voor dat vertrouwen zijn minder divers dan de redenen voor het wantrouwen. Voor de meesten van deze kiezers geldt dat ze geloven dat het lukt omdat het moet. Zoals een SGP-kiezer zegt: *'Het zijn stabiele partijen. Er is respect voor elkaar. Ik denk dat ze andere partijen wel meekrijgen als het nodig is.'* Ook is er vertrouwen omdat het gaat om partijen die in het verleden bewezen hebben dat ze dit kunnen en bovendien inhoudelijk niet mijlenver uit elkaar liggen. Bovendien speelt mee, zoals een Volt-kiezer het uitdrukt: *'Ze willen het alle drie beter doen dan het vorige kabinet (die blamage tenietdoen).'*

D66-kiezer:

Als andere partijen hun werk goed gaan doen en niet dwars gaan liggen op 1 punt om een ander punt af te dwingen, dan zou dat goed moeten kunnen gaan. Dat kleutergedoe moeten ze wel achterwege laten.

VVD-kiezer:

Betere samenwerking dan vorige kabinet en goede manier van macht en tegenmacht tussen kabinet en Kamer.

CDA-kiezer:

Alle drie partijen zijn in principe van plan om fatsoenlijk beleid te ontwikkelen, en elkaar daarin te steunen (naar ik hoop)

GL-PvdA-kiezer:

Drie partijen met genoeg ervaring in de tweede kamer en parlementaire democratie, geen idioten die zand in de molen strooien

JA21-kiezer:

Vertrouwen op basis van ze een kans geven totdat het tegendeel bewezen is. Laat maar zien wat de plannen zijn. En laat zien dat je de naar de inwoners (de stemmers) luistert.

CU-kiezer:

Het zijn partijen die Nederland weer verder willen helpen.

SGP-kiezer:

Het zijn stabiele partijen. Er is respect voor elkaar. Ik denk dat ze andere partijen wel meekrijgen als het nodig is.

PvdD-kiezer:

D66 en CDA hebben laten zien/horen, dat ze verbindend kunnen zijn. De VVD is dit(van nature) minder. Toch heb ik goede hoop. dat ze telkens voldoende steun voor (wets)voorstellen kunnen vinden.

Volt-kiezer:

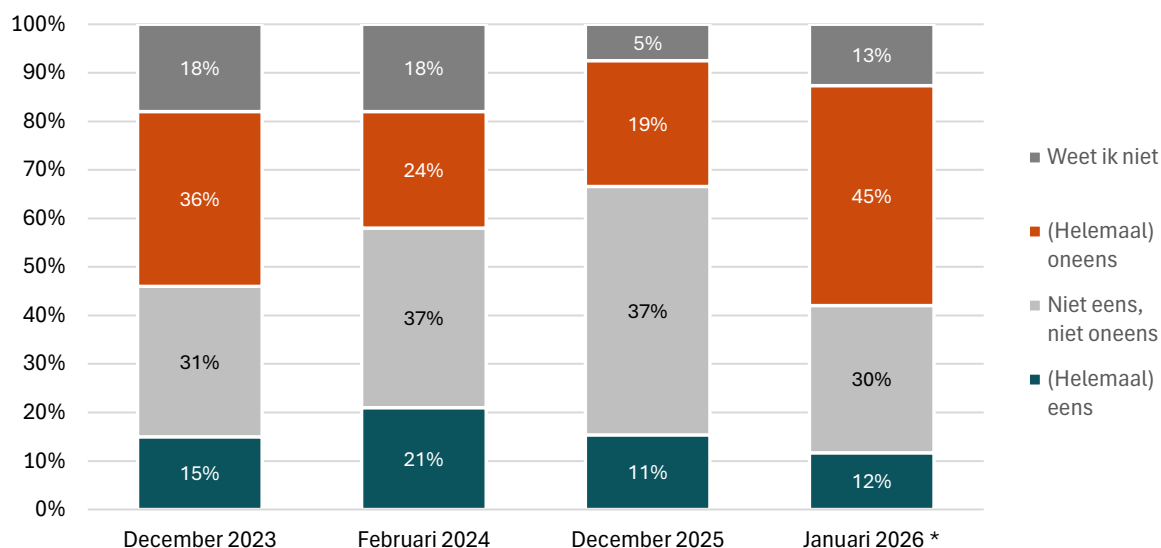
Ze willen het alle drie beter doen dan het vorige kabinet (die blamage tenietdoen), in ieder geval D66 en CDA zijn redelijk inschikkelijk, VVD is er niet bij gebaat om dit kabinet te laten vallen.

2.2 Goed dat er een minderheidsregering komt?

Het enthousiasme voor een minderheidskabinet is nog steeds niet groot: slechts 12 procent van de kiezers vindt het goed dat er een minderheidsregering komt, een maand geleden was dat 11 procent. Het aandeel dat er echt tegen is groeide van 19 naar 45 procent.

Figuur 2.2: Het zou goed zijn als er een minderheidsregering zou komen / Het is goed dat er een minderheidsregering komt

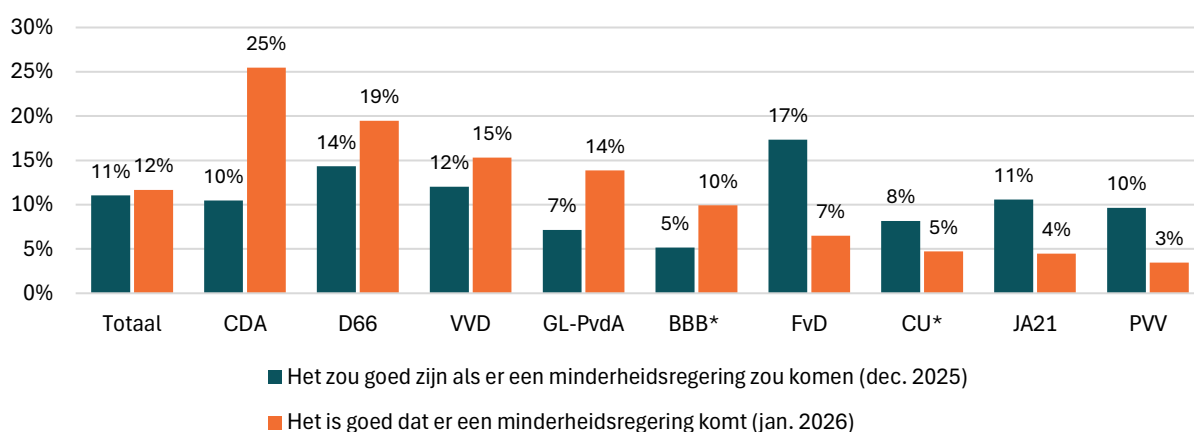
Basis: allen (n=2.260)

De toename van het aandeel negatieve oordelen heeft duidelijk te maken met de samenstelling van de coalitie: kiezers van D66, VVD en CDA zijn nu positiever, kiezers van PVV, JA21 en FvD – voor wie het steeds duidelijker wordt wat de samenstelling van het kabinet, wat in grote lijnen zal zijn en dat er geen radicaal-rechtse partij mee gaat doen – zijn juist negatiever geworden.

Figuur 2.3: ‘Het zou goed zijn als er een minderheidsregering zou komen’ / ‘Het is goed dat er een minderheidsregering komt’ (naar huidige politieke voorkeur)

Basis: allen (n=2.260)

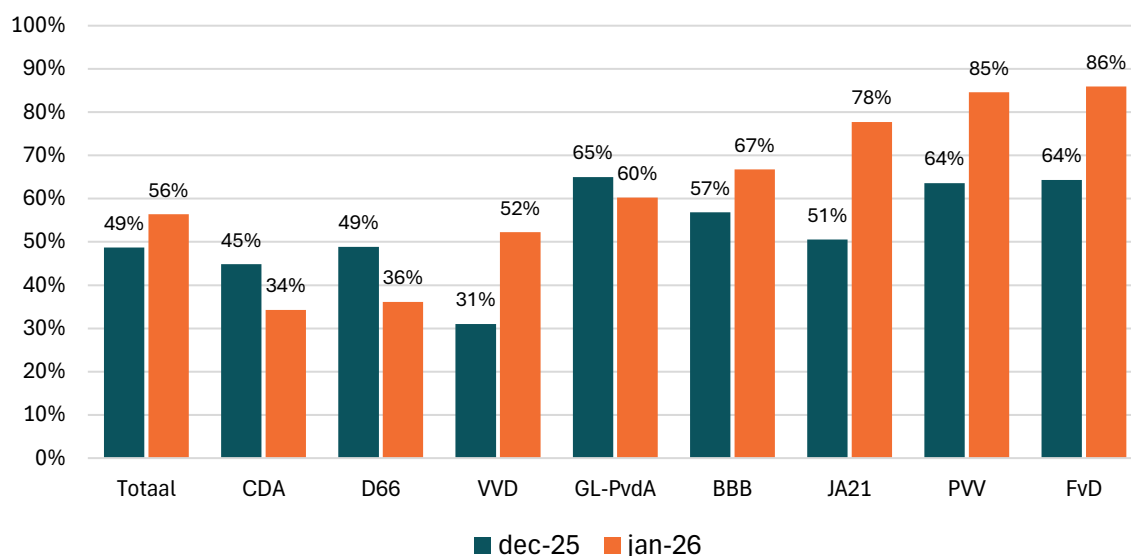
2.3 Minderheidskabinet stabiel?

Het vertrouwen dat dit minderheidskabinet de volle vier jaar uitzit is niet groot. Ruim de helft van de kiezers (56%) is het eens met de stelling 'Een minderheidsregering van D66, VVD en CDA zal instabiel zijn en waarschijnlijk niet de volle vier jaar uitzitten', een maand geleden was dat nog 49 procent.

Ook hier zien we weer dat kiezers CDA en D66 minder pessimistisch zijn geworden en kiezers van oppositiepartijen PVV, JA21 en FvD vaker denken dat het kabinet instabiel zal zijn. Opvallend: VVD-kiezers gaan mee in dit pessimisme: 52 procent is het nu eens met de stelling, waar dit een maand geleden nog 31 procent was.

Figuur 2.4: 'Een minderheidsregering van D66, VVD en CDA zal instabiel zijn en waarschijnlijk niet de volle vier jaar uitzitten' (naar huidige politieke voorkeur)

Basis: allen (n=2.260)

2.4 Minderheidskabinet democratisch?

Sommige politicologen en oud-politici pleiten al langer voor minderheidskabinetten. Het kan het politieke debat nieuw leven inblazen (en daarmee de democratie) en ze hoeven niet per se instabiel te zijn.

We vroegen kiezers of ze een minderheidsregering als democratischer of juist minder democratisch inschatten. Geen van beide opvattingen krijgt veel steun. Het grootste deel zegt 'even democratisch' (41%), een op vijf denkt dat het minder democratisch zal zijn terwijl een op zes juist denkt dat het democratischer zal zijn. Een kwart (23%) weet het niet.

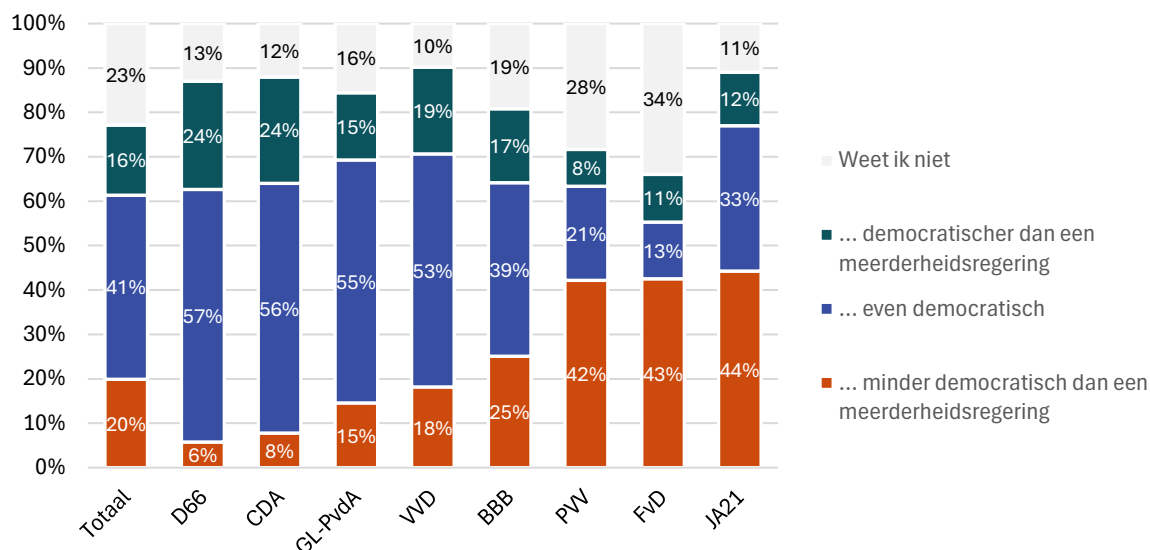
Opvallend zijn ook hier de verschillen naar politieke voorkeur. Kiezers op rechts (PVV, JA21, FvD) vinden een minderheidsregering beduidend vaker minder democratisch (ruim 40% vindt dat), terwijl kiezers van de coalitiepartijen het iets vaker dan gemiddeld democratischer vinden (en minder vaak minder democratisch), al zitten VVD-kiezers dicht bij het gemiddelde.

Figuur 2.5: Minderheidsregering democratischer of minder democratisch?

Er zijn verschillende meningen over minderheidsregeringen. Sommige mensen vinden een minderheidsregering minder democratisch dan een meerderheidsregering. Het kabinet vertegenwoordigt immers niet de meerderheid van de kiezers. Andere mensen vinden een minderheidsregering juist democratischer dan een meerderheidsregering omdat het kabinet de Tweede Kamer steeds moet overtuigen om een meerderheid te verwerven.

Wat vindt u? Een minderheidsregering is ...

Basis: allen (n=2.260)

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 16 januari tot en met maandag 19 januari. Er was geen opdrachtgever, Ipsos I&O voerde dit onderzoek op eigen initiatief uit.

In totaal werkten 2.260 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 231) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O

Ipsos I&O komt voort uit het samengaan van I&O Research en Ipsos.

Ipsos I&O is het grootste onderzoeksbureau van Nederland (volgens het Trendrapport Data & Insights Network, 2024). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies.

Ipsos I&O Publiek werkt voor overheids- en non-profitorganisaties. Ipsos I&O is lid van het Data & Insights Network (D&IN) en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Ipsos I&O is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 – 308 48 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

